

Muhasebe ve Hukukta NLP

Sözleşme, Dipnot ve Karar Metinlerinin Yapay Zeka ile Otomatik Analizi

SERİ

Yayın Metadata ve İçindekiler

SERİ	S&A; IEPA
SERİ NO	10 / 12
YAZAR	Aliksan Ohanyan Founder, S&A IEPA™ CFO Advisory & AI-Driven Financial Architecture Former CFO @ Nestlé, EY, UCB Pharma, Beretta Group, Signode Group JV
YAYIN TARİHİ	15 Temmuz 2026
SÜRÜM	v1.0 (İlk Yayın)
PDF DURUMU	Hazır, indirilebilir

- 01 Giriş: Neden NLP Artık Muhasebe ve Hukukun Parçası?
- 02 NLP Nedir? Finans ve Hukuk Perspektifinden Tanım
- 03 Sözleşme Analizi: Belirsiz Maddelerin Tespiti
- 04 Dipnot ve Açıklama Analizi: IFRS Uyumunda NLP
- 05 Mahkeme Kararlarının Otomatik Özetlenmesi
- 06 Algoritmik Yanlılık ve Etik Sınırlar
- 07 CFO ve Hukuk Departmanı İçin NLP Kullanım Modeli
- 08 Mini Framework: NLP ile Metin Analizi
- 09 Temsili Uygulama Örneği: Belirsiz Sözleşme Maddesi
- 10 Sonuç: Metin Analitiğinin Yeni Çağı
- 11 CTA - S&A IEPA ile NLP Tabanlı Finans-Hukuk Analitiği

KİTAPÇIK ADI

Muhasebe ve Hukukta NLP - Sözleşme, Dipnot ve Karar Metinlerinin Yapay Zeka ile Otomatik Analizi

PDF DOSYA ADI

SAIEPA-Kitapcik10-NLP-Muhasebe-Hukuk.pdf

KİTAPÇIK URL

<https://saiepa.com/kitapciklar/nlp-muhasebe-hukuk/>

Bu kitapçık S&A IEPA tarafından ücretsiz sunulmaktadır. Kaynak gösterilerek paylaşılabilir. Ticari amaçla çoğaltılamaz.

BÖLÜM 01

Giriş: Neden NLP Artık Muhasebe ve Hukukun Parçası?

Finans ve hukuk dünyası artık yalnızca sayılarla değil; metinlerle yönetiliyor:

- sözleşmeler
- dipnotlar
- denetim raporları
- mahkeme kararları
- yönetim kurulu tutanakları
- sürdürülebilirlik açıklamaları

Bu metinlerin hacmi ve karmaşıklığı arttıkça, manuel inceleme hem yavaş hem riskli hale geliyor.

NLP (Doğal Dil İşleme), bu metinleri:

- analiz eden
- sınıflandıran
- özetleyen
- risk işaretleyen
- belirsiz ifadeleri tespit eden

bir teknoloji olarak finans ve hukukun merkezine yerleşti.

BÖLÜM 02**NLP Nedir? Finans ve Hukuk Perspektifinden Tanım**

NLP, metinleri:

- anlam
- bağlam
- duygu
- belirsizlik
- tutarlılık

açısından analiz eden yapay zeka teknolojisidir.

Finans ve hukukta NLP:

- sözleşme analizi
- dipnot taraması
- IFRS uyum kontrolü
- denetim raporu analizi
- mahkeme kararı özetleme
- risk işaretleme

için kullanılır.

BÖLÜM 03

Sözleşme Analizi: Belirsiz Maddelerin Tespiti

Sözleşmelerde en büyük risk belirsiz ifadelerdir:

- “makul süre”
- “gerekli görüldüğünde”
- “önemli ölçüde”
- “ tarafların mutabakatı ile”

NLP bu ifadeleri işaretler ve hukuk ekibine sunar.

Örneğin:

Bir tedarik sözleşmesinde “makul süre” ifadesi NLP tarafından riskli olarak işaretlenir.

NLP ayrıca:

- tutarsız maddeleri
- eksik tanımları
- çelişkili ifadeleri
- gizli riskleri

tespit eder.

BÖLÜM 04

Dipnot ve Açıklama Analizi: IFRS Uyumunda NLP

Dipnotlar IFRS uyumunun en kritik alanıdır.

NLP dipnotlarda:

- belirsiz ifadeleri
- eksik açıklamaları
- IFRS referans hatalarını
- tutarsızlıkları
- riskli dil kullanımını

tespit eder.

Örnek:

“Şirket, bazı belirsizliklere rağmen faaliyetlerini sürdürmektedir.”

Bu ifade NLP tarafından yüksek riskli olarak işaretlenir.

BÖLÜM 05

Mahkeme Kararlarının Otomatik Özetlenmesi

NLP, mahkeme kararlarını:

- özetler
- sınıflandırır
- kritik noktaları çıkarır
- benzer kararlarla eşleştirir

Bu özellik hukuk departmanlarının iş yükünü azaltır.

Özellikle:

- iş hukuku
- ticaret hukuku
- sözleşme hukuku

alanlarında çok değerlidir.

BÖLÜM 06

Algoritmik Yanlılık ve Etik Sınırlar

NLP'nin etik riskleri vardır:

- yanlış pozitif uyarılar
- yanlış negatif uyarılar
- bağlam kaybı
- kültürel kod uyumsuzluğu
- algoritmik yanlılık

Bu nedenle NLP çıktıları insan tarafından doğrulanmalıdır.

BÖLÜM 07

CFO ve Hukuk Departmanı İçin NLP Kullanım Modeli

NLP, CFO ve hukuk departmanının ortak çalışmasını güçlendirir:

CFO -> finansal riskleri analiz eder Hukuk -> sözleşme ve dipnot risklerini yönetir Denetim -> açıklama tutarlılığını kontrol eder Yönetim Kurulu -> karar metinlerini daha hızlı inceler Bu model, kurumsal risk yönetimini güçlendirir.

BÖLÜM 08

Mini Framework: NLP ile Metin Analizi

6 Adımlı Uygulama:

1	Metin türünü belirle (sözleşme, dipnot, karar)
2	NLP modelini seç
3	Belirsiz ifadeleri işaretle
4	Tutarsızlıkları analiz et
5	Risk raporu oluştur
6	İnsan doğrulaması yap

Bu model KOBİ'lerde dahi uygulanabilir.

BÖLÜM 09

Temsili Uygulama Örneği: Belirsiz Sözleşme Maddesi

Temsili bir örnek:

Bir tedarik sözleşmesinde şu ifade yer aldı:

“Teslimat süresi, tarafların uygun gördüğü şekilde belirlenir.”

NLP bu ifadeyi:

- belirsiz
- riskli
- yorum farkına açık

olarak işaretledi.

Hukuk ekibi maddeyi revize etti.

Bu örnek temsili olup gerçek bir vaka değildir.

BÖLÜM 10

Sonuç: Metin Analitiğinin Yeni Çağı

NLP, finans ve hukuku:

- daha hızlı
- daha analitik
- daha tutarlı
- daha güvenilir

hale getirir.

Bu teknoloji, CFO ve hukuk departmanının iş birliğini güçlendirir.

S&A; IEPA™

S&A IEPA ile NLP Tabanlı Finans-Hukuk Analitiği

Sözleşme analizi, dipnot taraması, IFRS uyum kontrolü, mahkeme kararı özetleme veya NLP tabanlı risk analitiği kurmak isterseniz S&A IEPA olarak yanınızdayız.

saiepa.com/kitapciklar/nlp-muhasebe-hukuk/